

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГІ ЄВРАН УНІВЕРСИТЕТ (Туреччина)
УНІВЕРСИТЕТ ЖАН МУЛЕН ЛІОН 3 (Франція)
TESOL – UKRAINE

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В МОВІ І КУЛЬТУРІ

Збірник наукових праць

Київ
Талком
2021

УДК 821.09(100)(082)

НЗ5

Національна ідентичність в мові і культурі: збірник
НЗ5 наукових праць / за заг. ред. О.Г. Шостак. – К.:Талком, 2021. –
333 с.

ISBN 978-617-8016-02-9

Збірник містить тексти доповідей XIV Міжнародної
конференції з питань національної ідентичності в мові і культурі,
що відбулася 21-22 квітня 2021 року на кафедрі іноземних мов
та прикладної лінгвістики факультету лінгвістики та соціальних
комунікацій Національного авіаційного університету (м. Київ,
Україна).

УДК 821.09(100)(082)

Редакційна колегія:

Е. Акілі, доктор філософії (Історія), академік
Агі Євран університет, Киршехір (Туреччина)
О. Артюшкіна, кандидат наук з лінгвістики, доцент
(Університет Жан Мулен Ліон 3, Франція)
Н. О. Висоцька, доктор філологічних наук, професор
(Київський національний лінгвістичний університет, Україна)
Р. І. Дудок, доктор філологічних наук, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна)
Ю. Л. Мосенкіс, доктор філософських наук, професор,
(Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Україна)
А. І. Радю, канд. філол. наук, доцент
(Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна)
А. В. Чеснокова, професор
(Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна)
О. Г. Шостак, кандидат філологічних наук, доцент
(Національний авіаційний університет, Україна)
Н. В. Ладогубець, кандидат педагогічних наук, доцент
(Національний авіаційний університет, Україна)

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національного авіаційного університету (протокол № 4 від 15 квітня 2021 р.)

ISBN 978-617-8016-02-9

© Національний авіаційний університет, 2021

ЗМІСТ

КУЛЬТОРОЛОГІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

АТАМАНЧУК В.	МОДЕЛЮВАННЯ ФІКЦІЙНОЇ СВІДОМСТІ ПЕРСОНАЖА У ДРАМИ І. ДНІПРОВСЬКОГО «ЯБЛУНОВИЙ ПОЛОНИ»	3
АЮПОВА С. АЮПОВ С.	ЛІНГВО-КУЛЬТУРОЛОГІЧЕСКИЙ КОММЕНТАРИЙ К АНТРОПОЦЕНОНИМАМ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ПРОЗЫ И.С. ТУРГЕНЕВА (ЕВГЕНИЙ БАЗАРОВ)	6
БАЗОВА В.	РЕЗЕРВАЦІЯ У ТВОРЧОСТІ ШЕРМАНА АЛЕКСІ	12
БАБЕНКО-ЖИРНОВА М.	ОБРАЗНО-СИМВОЛІЧНИЙ СВІТ ФІЛОСОФСЬКОЇ ЛІРИКИ ЙОСИФА ЗБІГЛЯЯ ФЛОРИСТИЧНИ ОБРАЗИ В КАЗКАХ ТА ІСТОРІЯХ Г.-Х. АНДЕРСЕНА	18
БАКІНА Т.	ДО ПИТАННЯ ОСВІТИ ЯК ЧИННИКА ЖИТТЄВОЇ НЕОБХІДНОСТІ СУЧАСНОГО ПОКОЛІННЯ КОРИННОЇ МОЛОДІ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ У ТВОРЧОСТІ ШЕРМАНА АЛЕКСІ	23
БЕРЕЗНИКОВА Н.	ІСТОРІЯХ Г.-Х. АНДЕРСЕНА	28
БОНДАР Т.	НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ КОРИННИХ НАРОДІВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ ЯК АНТИКОЛОНІАЛЬНИЙ КОНСТРУКТ	31
ВАСИЛЬЄВА К.	«ОДНОРИМКИ: СЛОВНИК ОМОНІМІВ ТА СХОЖОСЛОВІВ» – ОРИГІНАЛЬНИЙ МОВОЗНАВЧО-ПОЕТИЧНИЙ СЛОВНИК ШЕКСПІРА АНГЛІЙСЬКИЙ VS. ШЕКСПІРА АМЕРИКАНСЬКИЙ: СЦЕНА ЯК ПРОСТІР ЗІТКНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ	38
ВИСОЦЬКА Н.	ШЕКСПІРА АНГЛІЙСЬКИЙ VS. ШЕКСПІРА АМЕРИКАНСЬКИЙ: СЦЕНА ЯК ПРОСТІР ЗІТКНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ	43
ГАЙДАШ А.	П'ЄСА Р. НЕЛЬСОНА «ДВА ШЕКСПІРОВСЬКИХ АКТОВА»	48
ГАЛИЧ О.	СЮЖЕТНО-КОМПОЗИЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ОДНОАКТНОЇ КОМЕДИЇ МЕРІ ЛУІС ВІЛСОН «ЗАГУБЛЕНІ» (2000)	51
ЖУЖТИНА-АЛЛАХВЕРДІЯН Т.	УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО КІНЦЯ ХІХ СТОЛІТТЯ В МЕМУАРНИЙ РЕЦЕПЦІ С. ЄФРЕМОВА	56
ЗВІНІЯЦЬКОВСЬКИЙ В.	ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗНАЧЕННЯ В МІФОЦЕНОТИЧЕСКОМ І ЛІРИКО-ФІЛОСОФСКОМ ДИСКУРСЕ	60
КАДУБОВСЬКА С.	«НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА ІН ТОТО» ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТВОРУ («ЧОРНИЙ МОНАХ» А. П. ЧЕХОВА)	61
	ПОЕТИКА ПІЗНЬОЇ ЗРИЛОСТІ У ДРАМИ ЛУПТА ХЮВЕНРА «СЕРЦЕ БОКСЕРА»	

КАЦЕВ А.	НАЦІОНАЛЬНЕ – ВАЖНЕ ССТАВЛЯЮЩЕ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРЧЕСТВА.	67
КАШПРОВСЬКА В. ПОБЕРЕЖНА В. ЧУМАЧЕНКО С. КРУПКА М.	ГЕНДЕРНІСТЬ І ТІЛЕСНІСТЬ У ТВОРЧОСТІ АВТОХТОНИХ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ	68
ЛЯХ Т.	«ЛЮДИНА НА ВІЙНІ» ЯК ГЕРОЙ РОМАНУ МАРІ МАТЮС «БУКОВА ЗЕМЛЯ»	71
	МІФ ПРО ЗОЛОТИЙ ВІК В УКРАЇНСЬКІЙ НОВЕЛІ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ ЯК НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ КОД	76
МАГЕРРАМОВА-АГАЕВА Г.	КУЛЬТУРНИЙ ПОДТЕКСТ СТИХОТВОРЕННЯ А. АХМАТОВОЙ «ПРИВІЛЬЕМ ПАХНЕ ДИКИЙ МІД»	81
МАТВЄЄВА О.	ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ПУБЛІЦИСТИЧНІЙ ТА ЕПІСТОЛЯРНІЙ СПАДЩИНІ ПАНАСА МИРНОГО	84
МАТЮЩЕНКО А.	ІНТЕРМЕДІАЛЬНЕ ПЕРЕТВОРЕННЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ТЕКСТУ У ДРАМУ ТА ПРОЦЕС РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ	90
МІНЕНКО О.	ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ ТА ІІ МЕЖІ	94
ОСТРОПАЛЬЧЕНКО Ю.	ОСОБЛИВОСТІ ОДНОАКТНИХ П'ЄС-ОБРОБОК У ДРАМАТУРГІІ ВЕНДІ ВАСЕРШТАЙН	97
PONDELÍKOVÁ I.	THE IMAGE OF THE OTHER IN ENGLISH-WRITTEN LITERATURE	101
ТКАЧЕНКО Т.	ЗНАЧЕННЯ ЗООНІМІВ У ЛЕКСИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ РУХАНКИ	102
ТРОФИМЕНКО А.	ЖАНРОВАТІРНІ ЕЛЕМЕНТИ ЛІТЕРАТУРИ ЖАХІВ	111
TSAPRO G.	THE IMAGE OF SCHOOL IN DANIELLE STEEL'S "FRIENDS FOREVER"	118
ШВЕД І.	ДА ПИТАННЯ КУЛЬТУРАЛАГІЧНАЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ФАЛЬКЛОРНАГО ТЭКСТУ	123
ШОСТАК О.	ІНОКРАТИЧНІ ВИСЛОВЛЮВАННЯ У НАЦІОНАЛЬНИЙ КРИТИЦІ КОРИННИХ АМЕРИКАНЦІВ	133
ЯКІБЧУК М.	БАТЬКІВЩИНА, ДІМ, РІДНА МОВА ЯК МАРКЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	136
ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МОВ СУЧАСНОЇ ЄВРОПИ		
АНПІЛОГОВА Т.	НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ОСВІТИ У ФІНЛЯНДІЇ	141
АРСЕНЬЄВА Е.	ДУХОВНІ ЦІННОСТІ КАК НЕОТЪЕМЛЕМАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ВУЗЕ	147

ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОЛІТОГУ
КУЛЬТУР

БЛОКОНЬ Г.	ОПАНУВАННЯ НОВИМИ ЗНАННЯМИ ЧЕРЕЗ ЗАНУРЕННЯ У МОВУ	152
ВЕРБИЛО Г.	ПРОБЛЕМА МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМУ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІМІГРАЦІЇ	155
ГЛУШАНИЦЯ Н.	МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ В ОСВІТІ	158
ЖЕРОНКІНА О.	РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	161
ЗАКНАРЧУК С.	TRANSFERABILITY ISSUES WITHIN ENGLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES ON THE EXAMPLES OF FUNCTIONS AND ITEMS OF PREPOSITIONS	163
ЗУЄНКО Н. КОВАЛЬ С.	ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНОСТІ РІВНІВ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ – ФІЛОЛОГІВ	166
КОЛІСНУШЕНКО А. КНАРЧУТСКА С. КОНОРІЛАНУК Л.	LOCALIZATION OF VIDEO GAMES AS THE IMPORTANT COMPONENT OF NATIONAL / CULTURAL PATTERNS EXPRESSING ASSESSMENT TECHNIQUES FOR THE FLIPPED CLASSROOM	169
МАРЧЕНКО А. ПИРОГОВ В.	АНГЛІЦИЗМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ АЛТЕРНАТИВНІ ФОРМИ ГРАФІЧНОЇ АКТУАЛІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУ З ПОГЛЯДУ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ МОВИ І ПИСЕМНОСТІ:	172
ПРИШУПА Ю.	ФІЛОСОФЬКО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ МОВА АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ВАГОМИЙ КОМУНІКАЦІЙНИЙ КЛАСТЕР ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБМІНУ	177
САГРАТОВА К.Е.	БІЛІНГВАЛЬНІСТЬ, ЯК ПСИХОСОЦІАЛЬНЕ І СОЦІОКУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ В СФЕРІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	180
СНІГІРЬОВА Є.	AI, NI AND NATIONAL LANGUAGES: INTERACTION POSSIBLE?	186
ТРОШИНА С.	КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ	189
ЮРЖЕНКО В.	ФЕНОМЕНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЛІНГВОДИДАКТИКИ У ЗМІСТОВОМУ ПОЛІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	197
ЯКОВЕНКО Н.	ДОМІНУЮЧІ АРХЕТИПИ УКРАЇНСЬКОГО МЕНТАЛІТЕТУ ЯК ПРОЯВ НАРОДНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	202
		205
		211

БОКШАНЬ Г.	ФЕНОМЕН ІДЕНТИЧНОСТІ	214
VARDOSHVILI E.	У ЗБІРЦІ ТРЕВЕЛОГІВ СОФІЇ ЯБЛОНСЬКОЇ «ЛИСТИ З ПАРИЖА. ЛИСТИ З КИТАЮ» PRINCIPLE CHARACTERISTICS OF IDENTITY OF GEORGIAN PEOPLE IN JEAN CHARDIN'S WORK "THE TRAVELS OF SIR JOHN CHARDIN INTO PERSIA AND THE EAST-INDIES".	219
ВИПАСНЯК Г.	ТІЛО ТА ІСТОРІЯ: ВІДЗЕРКАЛЕННЯ ТРАВМАТИЧНОЇ РОДИННОЇ ПАМ'ЯТІ У ФІЗИЧНОМУ ТІЛІ СТАНІ НАЩАДКІВ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ТАНІ КАЛІТЕНКО «АНТЕРО»)	220
Vladyka S.	THE CHALLENGES OF LEGAL TRANSLATION	224
ВОЛОДАРСЬКА М.	КОНЦЕПТ "TROUBLE" В ЦИКЛІ ОПОВІДАНЬ М. БОНДА: ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ	226
ГАРМАШ Л.	КОНЦЕПТ «НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ» У РОМАНІ КАЗУО ШИГИУРО «ЗАЛИШОК ДНЯ»	230
ГОРШУНОВ Ю.	ЖЕНСКАЯ ПОЛИНОТА КАК СОЦИАЛЬНО- ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА И КАК ОБЪЕКТ ЭВФИМИЗАЦИИ	234
ДАНИЛЬЧЕНКО Г.	УСТУПНЕ ІСТОРІИ УКРАЇНЦЕВ КЫРГЫЗСТАНА	240
ДОВБНЯ Л. ТОВКАЙЛО Т.	ВНЕСОК В.М. ГАНЦОВА ТА Є.К. ТИМЧЕНКА У СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВОЗНАВЧОЇ НАУКИ	245
ДУДА-ЛУНЬО Л.	ІМ'Я ЯК МАРКЕР НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ІМЕННИКА ЛЬВІВ'ЯН ПЕРШОЇ ПОЛ. XX СТ.)	250
ІГНАТЕНКО Л. РАХНЯНСЬКИЙ В. LANDSBERG UTE-BESNER J. ЛУНЬОВА Т.	МОДЕЛІ ЕТНІЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ЛІТЕРАТУРІ ЧИКАНО NATIONAL vs. HISTORICAL IDENTITY: LITHUANIAN CONTEXT КУЛЬТУРНА СПЕЦИФІКА ІСПАНСЬКОГО ЖИВОВИСУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ В ЕСЕ ДЖОНА БЕРДЖЕРА ПРО ДІСГО ВЕЛАСКЕСА: ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ АНАЛІЗ ЕКФРАЗИСУ І МЕТАЕКФРАЗису	255
МАРШИЦЬКА В.	КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНОГО ТА ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ WHERE GENDER AND ENGLISH	260
		261
		266
		270

MOROZ O.	LANGUAGE TEACHER INTERSECT: NARRATIVES OF TWO UKRAINIAN TEACHERS	271
НИКОЛОВА О.	ОБРАЗИ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ XIX СТ. В ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРІ XXI СТ.: НОВІТНІ ФОРМИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ (В КОНТЕКСТІ ТРАДИЦІЇ BIOFICITION)	275
ПАРУХОМЕНКО А.	НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ У НІМЕЦЬКОМУ ШОДЕННИКУ «EINE FRAU IN BERLIN» І АМЕРИКАНСЬКОМУ РОМАНІ «ARDOR»	281
ПЕТРОЧКО Ж.	НАЦІОНАЛЬНІ ЦІННОСТІ ЯК БАЗИС НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	284
РІПУШЕН В.	INDIRECT TRANSLATION AND SOFT POWER: A VERBIS AD VERBERA	289
ПОПОВСЬКИЙ А.	КРУТОСЛІВ'Я У ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	295
СКРИПНІК І.	НА ПЕРЕХРЕСТІ СВІТІВ: ПОШУК ІДЕНТИЧНОСТІ У РОМАНІ ЗЕДІ СМІТ «БІЛІ ЗУБИ»	298
СНІГОВСЬКА О. МАЛАХІТІ А.	ЕТНІЧНІ СТЕРЕОТИПИ ГРЕКІВ У СУЧАСНОМУ МОВНОМУ ПРОСТОРІ (НА ПРИКЛАДІ СЛОВНИКА НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ Г. БАБІНЬОТИСА)	304
ТКАШЕНКО А.	THE CONCEPT OF ETHNIC IDENTITY IN CONTEMPORARY CULTURAL STUDIES.	307
ФОМЕНКО О.	ТОПОНІМИ ЯК МАРКЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ: КІЄВ АБО KYIV	312
ШОРИНА Т. АБИСОВА М.	ЗАСТЕРЕЖЕННЯ АНТИУТОПІЇ О. ХАКСЛІ В ДЕРКАЛІ КУЛЬТУРНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА КРИЗИ ТРАДИЦІЙНИХ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ	317
ЯРЕМЕНКО Н.	СУЧАСНА ПОРТУГАЛЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА У ПОШУКАХ ІДЕНТИЧНОСТІ ПОРТУГАЛЬЦЯ	

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В МОВІ І КУЛЬТУРІ

Збірник наукових праць

За заг. ред. О. Г. Шостак

Формат 60x84/16. Ум.-друк. арк. 19,4
Наклад 150 прим. Зам. № 1405-21

Видавець і виготовлювач ТОВ «Галком»
03115, м. Київ, вул. Львівська, 23,
тел./факс (044) 424-40-69, 424-56-26
E-mail: ukraina.vdk@email.ua

Свідцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4538 від 17.05.2013.

під тиском спогадів, відтак культивується почуття агресії й ненависті. Віками сконструйовані соціальні моделі поведінки зазнають трансформації, відповідно руйнується і колективна ідентичність, втрачаються смислові контексти, розривається темпоральний зв'язок минулого та сучасного.

ЛІТЕРАТУРА

1. Матіос М. Букова земля. Роман-панорама завдовжки у 225 років. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2019. 928с.

Тетяна ЛЯХ

кандидат філологічних наук

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Ужгород

МІФ ПРО ЗОЛОТИЙ ВІК В УКРАЇНСЬКІЙ НОВЕЛІ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ ЯК НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ КОД

У кінці ХІХ – початку ХХ століть письменники творчо переосмислюють міфологічні мотиви, сюжети, образи. Модернізм спонукав митців показати внутрішній світ людини, дослідити психіку аж до вияву несвідомих процесів. Т. Гундорова відзначає «своєрідний культурний мітологізм раннього українського модернізму». На думку дослідниці, «він особливо виявився в спробі синтезувати національну естетичну культуру, інтегруючи ідеї культурного індивідуалізму та форми народної культури. Це засвідчує критика "хатян", творчість М. Коцюбинського, В. Стефаника, Марка Черемшини, О. Кобилянської, Г. Хоткевича» [5, с. 139]. Водночас творче переосмислення письменниками міфологічних тем і образів відповідало національним процесам українського відродження, що відбувалися в означений період.

Міфологізм у художньому творі відображають фольклорні елементи. Адже фольклор, за словами О. Киченка, «відтворює та моделює міф, відштовхуючись від його культурної цілісності, вбирає в себе та творчо обробляє не окремі фрагменти,

і міфологічну картину в цілому» [8, с. 55]. Художня трансформація міфів і міфологем творить багатоплановість тексту на рівні змісту і форми. Рецепція письменниками зламаних минулих століть міфологічних мотивів, сюжетів, образів була ознакою неоромантизму, який репрезентував не лише художньо-естетичні модерністські засади, а й світоглядні. За слушним спостереженням Н. Мафтин, він «<...> ніс могутній життєствердний дух, прагнення змін», тому «українські митці чернулися до неоромантизму як до шансу повернення втрачених можливостей, джерела подолання національного безпам'ятства» [9, с. 33].

Метафізичний аспект буття, національно-визвольну ідею автори відображають через міфологему золотого віку. За спостереженням К. Буслаєвої, ця міфологема зустрічається здавна у фольклорі, зокрема в колядках, серед українських авторів до неї звертаються Г. Сковорода, Г. Квітка-Основ'яненко, Т. Шевченко, Олександр Олесь, М. Яцків, Леся Українка, Н. Королева, О. Ольжич [2]. Міф про золотий вік в ореолі національно-визвольних змагань спостерігаємо в новелах Марка Черемшини та Василя Стефаника. Мета дослідження – простежити зміст і художнє ітілення міфу золотого віку в новелах Марка Черемшини «Туга» (1925), Василя Стефаника «Марія» (1916), «Сини» (1922).

Новела Марка Черемшини «Туга» пронизана національно-визвольним мотивом. Юрій, коханий героїні новели Марічки, пішов у роки Першої світової війни воювати у загонах Січових Стрільців. Своєю майбутню державу Юрій бачить могутньою і вільною: «– А яка, питаю, буде тота Україна? А він схопився у стременах срібних та й каже: "Всі гори-долини та й полонини, як земля виширши, як небо ввишки"» [13, с. 186].

Новелу написано у формі монолога-голосіння Марічки за своїм коханим. Монолог Марічки нагадує «плотік свідомості». Він містить спогад про те, як село проводжало «стрільців» на війну, молитву до сил природи за милого, і мрію-видіння майбутньої держави. Протиставлення життя і смерті, трансформація автором фольклорної поетики в поєднанні з переживаннями за долю краю визначають неоромантизм новели. Висвітлення національно-визвольної ідеї в неоромантичному ореолі відповідає європейській традиції, адже «романтизм

відіграв величезну роль у становленні не тільки українського, а й загалом європейського націоналізму» [6].

Автор міфологізує персонажів твору. Так, в образі Юрія бачимо архетип Юрій Змієборця, на що вказують ряд художніх деталей. За народними віруваннями, святий Юрій «їхав на білому коні» [4, с. 610]. Цей образ міститься у виділі дівчини: «Так як увесні летів здалека до мене на білім коні, як кремінь білий». Марічка бачить образ «гаддя», що символізує ворожі злі сили і асоціюється з міфічним змієм, якого поборов святий Юрій: «гаддя крильми збило і над селом хмарою заклекотіло» [13, с. 188].

Погоджуємося з думкою Г. Василькевич про те, що, «спираючись на дві основні семантичні ознаки уснословесного образу Юрія як побідителя світла і творця життя, Марко Черемшина створює в поезії глибоко символічний образ Юрія, який набуває ознак ідеального "будівничого" доби міфології» [3, с. 161].

Міфологічний картині світу відповідає світовідчуження героїні, котра у своїй тузі усвідомлює себе у двох світах – сакральному та профанному. Роздвоєння світосприйняття героїні прочитується вже в перших рядках новели: «Ще лишень вірою живогію і втікаю із свого гробу. Вийду на царинку, а тут хліб росте, підймається» [13, с. 186]. Профаний світ символізує образ гробу, що асоціюється із замкнутим простором, тлінністю. У цьому світі стає очевидною марність сподівань Марічки, бо війна не шкодує нікого. Образ царинки втілює природу, універсум, у якому дівчина знаходить гармонію, він стає для неї сакральним. Тут «коровки <...> мукають, аби милий відозвався», «бистрець підглядає», «трави клоняться і стеляться йому під ноги» [13, с. 187].

В. Іванишин зараховує тугу до національних екзистенціалів, які «допомагають пізнати національне тут-буття, а через нього – національне буття як основу сушого» [7, с. 109-110]. Тому в тузі у свідомості дівчини виникає візія міфу своєї держави, часовий історичний образ України, коли знову будуть «яснії мечі в стрілецьких руках, золоті дуги в стрілецьких бровах, ярії рожі в стрілецьких ніжках, ясні зорі над головами» [13, с. 188]. Ясний, золотий колір вказує на міф про золотий вік. М. Бахтін зазначав: такі міфи, як міф про рай, про золотий вік, про

роїчний вік тощо, виявляють «історичну інверсію», за допомогою якої створено те, що вже було в минулому, однак насправді може бути або мусить бути здійснено лише в майбутньому, що, насправді, є метою, повинністю, а не реальним минулого» [1, с. 297].

Тут бачимо світогляд Черемшини-неоромантика, адже «неоромантики кохалися у майбутньому, де зображували сильну і вольову націю» [269]. У цьому міфі автор утілює своє бачення могутності України, її військову міць і водночас – мирне буття під «ясними зорями».

Подібне пророче видіння з'являється у Стефаникової Марії, котра бачить уже «роз'єднану зоряну Україну. Міфологема золотого віку також прочитується у новелі В. Стефаника «Сини». У новелі перетинаються дві часові площини: щасливе минуле та трагічне теперішнє. Точкою такого перетину є символічний образ мийворонка, що викликає у Максима спогоди про той час, коли поряд були сини, і «<...> крізь сонце Бог, як крізь золоте сито, обсилав нас ясностев, і вся земля, і всі люди відблискували золотом» [11, с. 178].

Щасливе минуле Максима Р. Піхманець називає «золотим віком», «особистим Священним часом абсолютних сутностей і вищої реальності» [10, с. 150]. В. Стефаник, трансформуючи цей міф, прагне знайти гармонію зі світом через відновлення зв'язку з його праосновами. Міф по своїй суті стверджує метафізичне існування у великому потоці життя певних людей і речей. Саме так сприймає Максим існування своїх синів – поза часом і простором. Він підсвідомо шукає те, в чому можуть знову повторитися його сини: діти їх коханок, або ж коні, які своїм порвом можуть піти розбивати змії зі Святим Юрієм, як пішли розбивати ворога і його сини. Відтак, зникають внутрішні сумніви Максима щодо того, чи варто була смерть його синів.

Отже, творчо трансформуючи у своїх новелах міф про золотий вік, Марко Черемшина і Василь Стефаник малюють історичний образ України як могутньої держави і водночас утворюють віру в перемогу національно-визвольної ідеї, адже цей міф виявляє «історичну інверсію», тобто проектує героїку минулого на

майбутнє. Дослідження накреслює подальші аспекти вивчення української новелістики рубежу минулих століть у зв'язку з міфокритикою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет. – М.: Худож. лит., 1975. – 458 с.
2. Буслаева К.О. Міфологема золотого віку: Наталена Королева й Олег Ольжич // Вісник Запорізького державного університету. – 2002. – № 3. Режим доступу: <https://web.znu.edu.ua/herald/issues/archive/articles/2763.pdf>
3. Василькевич Г.П. Юрійська народнопоетична творчість: проблема семантики і жанрової специфіки : монографія. – Львів, 2007. – 224 с.
4. Войтович В.М. Українська міфологія / Валерій Войтович. – К.: Либідь, 2002. – 664 с. : іл.
5. Гундорова Т. Проявлення Слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. – Львів : Літопис, 1997. – 300 с.
6. Іванишин В.П. Нариси з теорії літератури : навч. посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 256 с.
7. Загребельний І. Ірраціоналізм, волютаризм, романтизм як філософські основи ідеології українського націоналізму / Ігор Загребельний. – Режим доступу : <http://dontsov-nis.org.ua/index.php?m=content&d=view&cid=114>.
8. Киченко О. Фольклор як художня система (проблеми теорії) / Олександр Киченко. – Дрогобич : НВЦ «Каменярь», 2002. – 216 с.
9. Мафтин Н. У пошуках «GRAND» стилю: західноукраїнська та еміграційна проза міжвоєнного двадцятиліття. – Івано-Франківськ : ЛІК, 2011. – 336 с.
10. Піхманець Р.В. Із покутської книги буття. Засади творчого мислення Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича : [монографія]. – К.: Темпора, 2012. – 580 с.
11. Стефаник В. Вибране. – Ужгород : Карпати, 1979. – 392 с.
12. Чаплінська О.В. Філософія українського неоромантизму : параметри розуміння людини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.05 «Історія філософії». – К., 2007. – 20 с.

13. Черемшина Марко. Новели ; Поезії Василю Стефанику ; Ранні твори ; Переклади ; Літературно-критичні вступи ; Співбаччя ; Автобіографія ; Листи. – К.: Наук. думка, 1987. – 448 с.

Гоней Магеррамова-Азієва

доктор філософії по філології, доцент

Бакинський славянський університет

г. Баку (Азербайджан)

КУЛЬТУРНИЙ ПОДТЕКСТ СТИХОТВОРЕНИЯ А. АХМАТОВОЙ «ПРИВОЛЬЕМ ПАХНЕТ ДИКИЙ МЁД»

Лінгвокультурологічний підхід до вивчення мови допомогло поглянути на текст не тільки як на суцільне проявлення зв'язей і відносин, але й також як на вираження творчої фантазії, діючої в мові: «використовуючи закони творчої фантазії, мова недовисловленими предметами дає життя і відокремлені поняття представляє в формі наочних представлень» [1, 264]. С цього аспекту іншому розкривається і призначення художнього тексту, в якому нерозривно переплетються національна ідентичність і культурна інтерпретація історичних подій і явлень автором художнього творіння. Стихотворення «Привольем пахнет дикий мёд» А. Ахматової цьому є чудовий приклад.

Стихотворення «Привольем пахнет дикий мёд» написано поетесою в роки репресій, тому одним з центральних понять, навколо якого побудовано стихотворення, є поняття «кровь»

В першій частині стихотворення А. Ахматова лаконічно малює образи щастя і воли: дикий мёд, пил, як сонячний промінь, різьба в запаху води, нічим не пахнуче золото, тому що для щастя золото не потрібно. З цього ряду вибираються тільки фіалка і яблуко, які представлені поетесою не безпосередньо